

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ Филозофског факултета Универзитета у Београду

Извештај комисије за избор др Александра Пушкаша у звање научни сарадник

На седници Наставно-научног већа Филозофског факултета у Београду, одржаној 18. 12. 2025. године именовани смо у комисију за избор др Александра Пушкаша у звање научни сарадник.

Прегледом материјала који нам је достављен, као и на основу увида у његов научни рад и публикације, Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду подносимо овај извештај.

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име и презиме: Александар Пушкаш

Година рођења: 1994.

Радни статус: запослен

Назив институције у којој је запослен: Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Претходна запослења: /

Образовање

Основне академске студије: 2013–2017, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Одбрањен мастер или магистарски рад: 2018, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Одбрањена докторска дисертација: 2025, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Постојеће научно звање: /

Научно звање које се тражи: научни сарадник

Датуми избора у стечена научна звања (укључујући и постојеће)

научни сарадник: /

виши научни сарадник: /

Област науке у којој се тражи звање: Хуманистичке науке

Грана науке у којој се тражи звање: историја

Научна дисциплина у којој се тражи звање: историја

Назив матичног научног одбора којем се захтев упућује: МНО за историју, археологију и етнологију

Стручна биографија

Студије историје на Филозофском факултету Универзитета у Београду започео је 2013. и завршио 2017. године. Дипломирао је као један од најбољих студената у својој генерацији, са просечном оценом положених испита 9,65 и одбраном дипломског рада *Појава првих политичких критичких мисли у Југославији након смрти Јосипа Броза Тита. Случај листа „Јавност“ (1980/1981)*.

У септембру 2018, такође на Филозофском факултету Универзитета у Београду, окончао је и мастер студије историје, са просечном оценом свих положених испита 10,00 и одбраном завршног мастер рада *„Књижевне новине“ о југословенству и слободи стваралаштва (1980–1984)*.

Академске 2018/19 године, на истом Факултету је уписао докторске студије историје, уз менторство на Катедри за историју Југославије.

У децембру 2020. године на Филозофском факултету Универзитета у Београду одбранио је предлог теме докторске дисертације *„Београдска интелектуална опозиција и демократски изазови у Југославији (1980–1991)“*. Ову докторску дисертацију одбранио је 1. децембра 2025. године на истом Факултету и тиме стекао звање доктора историјских наука. Ментор му је била Мира Радојевић, академик САНУ.

Од 16. 05. 2022. запослен је као истраживач сарадник (од 1. 4. 2022) при Одељењу за историју – Центру за историју Југославије и савремену националну историју на истом Факултету, а на којем ради и сада.

Прикључен је и на међународни пројекат *„Хуманитаризам у српско-словеначким односима у 20. веку“ (2022–2025)*, финансиран од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Србије – јавни позив за билатералну сарадњу између Србије и Словеније, а чији су носиоци Филозофски факултет у Београду и Педагошки факултет у Љубљани. Тај пројекат омогућио му је истраживање у словеначким библиотекама, као и сарадњу са колегама са тих факултета.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Започевши научно-истраживачки рад, Пушкаш се највише посветио проучавању новијих периода историје Југославије, првенствено годинама које су водиле ка распаду југословенске државе, а у том хронолошком оквиру појави опозиције, интелектуалне и политичке, и њеном односу према проблемима демократизације друштва, кризе социјализма, економских реформи и пораста национализма. Предмет истраживања докторске дисертације колеге Пушкаша био је развој београдске интелектуалне опозиције у контексту демократских изазова у Југославији од 1980. до 1991. године. Анализом су приказане и тумачене најважније иницијативе интелектуалаца, попут захтева за оснивање нових политичких часописа, покретања петиција, организовања протеста и отварања питања слободе стваралаштва. Као један од циљева истраживања наметнуло се и утемељено тумачење односа власти према идеји демократије.

3. ПРИКАЗ НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ РЕЗУЛТАТА

Рад „*Грешник* Добрице Ћосића у контексту отварања национално-политичких расправа средином 80-их година XX века“ (*Зборник Матице српске за историју*, 107, бр. 1/2023, 103–117), објављен у националном часопису међународног значаја, представља најзначајнији објављени научни резултат кандидата. Аутор у овом раду аналитички реконструише политичку мисао Добрице Ћосића у фази интензивирања југословенске кризе, указујући на њену унутрашњу променљивост и условљеност конкретним историјско-политичким тренутком. На основу анализе романа *Грешник* и релевантног историјског контекста, утврђује се да Ћосићева национално-политичка позиција није била ни јединствена ни континуирана, већ да се обликовала кроз књижевне ликове као простор артикулације актуелних политичких дилема. Рад доприноси прецизнијем разумевању односа књижевног текста и политичке мисли у касној југословенској епохи, као и тумачења Ћосићевог политичког ангажмана.

4. ПОКАЗАТЕЉИ УСПЕХА У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ

4.1. Утицајност

На основу базе Google Scholar је утврђено да укупна цитираност др Александра Пушкаша износи 1, са укупним Хиршовим индексом 1. Провера цитираности на платформи извршена је 23. децембра 2025.

4.2. Међународна научна сарадња

Био је прикључен на међународни пројекат „Хуманитаризам у српско-словеначким односима у 20. веку“ (2022–2025) – јавни позив за билатералну сарадњу између Србије и Словеније, а чији су носиоци Филозофски факултет у Београду и Педагошки факултет у Љубљани.

4.3. Руковођење пројектима и потпројектима (радним пакетима)

4.4. Уређивање научних публикација

4.5. Предавања по позиву (осим на конференцијама)

4.6. Рецензирање пројеката и научних резултата

4.7. Образовање научних кадрова

4.8. Награде и признања

4.9. Допринос развоју одговарајућег научног правца

5. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

M24

Пушкаш, Александар. „Грешник Добрице Ћосића у контексту отварања национално-политичких расправа средином 80-их година XX века”. *Зборник Матице српске за историју*, 107, бр. 1 (2023), 103–117.

M44

Mladenović, Dimitrije i Puškaš, Aleksandar. „Berislav Popović u kulturnom, društvenom i političkom kontekstu svog vremena“. *Difrakcije kompozitorskog, muzičko-teorijskog, pedagoškog i društveno-kulturnog stvaranja Berislava Popovića*. Urednici: Tijana Popović Mladjenović, Ivana Petokvić Lozo i Ivana Miladinović Prica. Beograd: Muzikološko društvo Srbije i Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, 2022. 227–238, 12 страница (38.217 карактера). ИСБН: 978-86-81340-54-7.

M51

Пушкаш, Александар. „Интелектуална опозиција у Југославији: случај часописа *Јавност* (1980/1981)“. *Зборник Матице српске за историју*, 98, бр. 2 (2018), 105–116.

M52

Пушкаш, Александар. „Књижевне новине о југословенском заједништву и федерализму (1984–1986): отварање питања државног концепта“. *Архив, часопис Архива Југославије*, XXI, бр. 1–2 (2020), 278–292.

M53

Пушкаш, Александар. „Штрајкови 1988: Београд као раскршће радничке борбе и југословенске наде“. *KSIO*, VIII (2025), (потврда др Немање Митровића, главног и одговорног уредника часописа да ће рад бити објављен почетком 2026, у VIII броју часописа, за 2025. годину).

M70

Пушкаш, Александар. „Београдска интелектуална опозиција и демократски изазови у Југославији (1980–1991)“, одбрањена 2025. Ментор: др Мира Радојевић, академик САНУ. Студијски програм: историја. Филозофски факултет, Универзитет у Београду.

Без категоризације

Пушкаш, Александар. „Сарадници ‘Књижевних новина’ о југословенству 1982. године. Прилог истраживању“. *KSIO*, I, бр. I (2018), 114–131.

6. КВАНТИФИКАЦИЈА НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА КАНДИДАТА

Врста резултата	Вредност резултата (Прилог 2)	Укупан број резултата (укупан број резултата који подлежу нормирању)	Укупан број бодова (укупан број бодова након нормирања)
M24	4	1	4
M44	3	1	3
M51	3	1	3
M52	2	1	2
M53	1	1	1
M70	6	1	6
УКУПНО		6	19

Поређење са минималним квантитативним условима за избор у тражено научно звање

Диференцијални услов за оцењивани период за избор у научно звање: научни сарадник	Неопходно	Остваренин ормирани број бодова
Укупно	16	19
Обавезни: M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+ M24 +M31+M41 +M42+M43+ M44 + M51	6	10

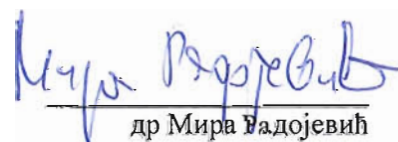
7. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу увида у достављену документацију и научне радове др Александра Пушкиша, Комисија је прегледала и анализирала његову биографију, библиографију и научне радове и оценила да испуњава квантитативне услове који су неопходни за стицање звања научни сарадник прописане Правилником о стицању научних и истраживачких звања (бр. 80/2024). Кандидат је објавио по један рад у категоријама М24, М44, М51, М52 и М53. Одбранио је и своју докторску дисертацију, рад категорије М70, који се бодује приликом првог избора у звање научни сарадник. Остварио је довољан број бодова неопходан за избор у звање научни сарадник. Прикупио је укупно 19 поена (неопходно 16), а у категорији обавезних радова има 10 поена (неопходно 6).

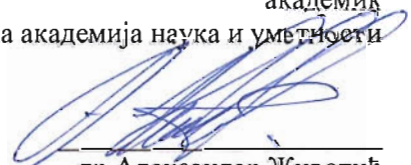
Имајући све наведено у виду, предлагемо Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду да одобри избор др Александра Пушкиша у звање научни сарадник.

У Београду, 23. 12. 2025. год.

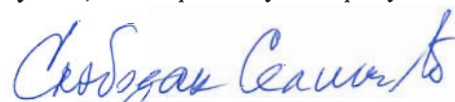
Чланови комисије:

др Мира Радојевић
редовни професор у пензији
Филозофски факултет, Универзитет у Београду
академик
Српска академија наука и уметности

др Александар Животић
редовни професор
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Слободан Селинић
научни саветник
Институт за новију историју Србије

др Александар Ракоњац
доцент
Филозофски факултет, Универзитет у Београду